

Tryde friskola ekonomisk förening
info@trydefriskola.se

2019-06-18
1 (21)
Dnr-2018:8227

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Tryde
Friskola i Tomelilla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Tryde Friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Tryde Friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att alla lärare med stöd av rektorn utvecklar undervisningen så att eleverna i högre utsträckning görs delaktiga i sitt eget lärande genom att öka elevernas möjlighet att delta i planering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver ge lärare ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom samverkan med annan skola.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 7 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektion.lund@skolinspektionen.se

Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:8227) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Den övergripande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektor leder och styr ett systematiskt utvecklingsarbete som ger avtryck i undervisningen. Det finns ett strukturerat och långsiktigt arbete med att följa upp och analysera skolenhetens resultat. Vidare leder och organiserar rektor det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Granskningen visar också att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete. Rektor arbetar också för att skapa förutsättningar för lärarna att samverka och verkar för att det ska ske ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Rektor följer upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektor kontinuerligt utvecklar verksamheten genom att följa upp och analysera utbildningens resultat i alla ämnen och årskurser och utifrån det identifierar utvecklingsområden och vidtar åtgärder. Uppföljning och analys av resultaten genomförs på olika sätt vid flera tillfällen under året där lärare är delaktiga. Förutom att vid analysmöten två gånger om året följa upp kunskapsresultat, trygghet och studiero samt värdegrundsarbete följer rektor upp undervisningen och elevernas utveckling kontinuerligt genom samtal med elevhälsoteamet och lärarna. Rektorn säger i intervju att analys sker av resultat och hon ger som exempel på detta att de tittar på resultat i förhållande till insatta åtgärder, att de noterar skillnader och likheter i gruppernas utveckling samt att de tittar på hur de möter pojkars respektive flickors behov. Lärarna säger att de på arbetsplatsträffarna följer upp skolans resultat och att rektor samlar in resultat från nationella prov.

Av inskickad dokumentation framgår att rektor har genom en analys av resultat, utvärderingar och enkätsvar beslutat om prioriterade utvecklingsområden för läsåret 2018/2019. Ett exempel på utvecklingsområde är att utveckla/öka den specialpedagogiska insikten/kunskapen hos personalen och därmed skapa en samsyn avseende bemötande av elever och deras olika behov. Ett annat prioriterat område är att elevernas lärmiljö ska utvecklas mot ett flexibelt lärande, där fysisk aktivitet blir ett

naturligt inslag i undervisningen. Enligt rektorn följs utvecklingsområdena upp minst en gång per termin och utvärderas i maj/juni 2019.

Rektorn uppger att de under två års tid successivt sett över skolans rutiner och personalens kompetens när det gäller värdegrundsarbetet, samt att de arbetar målinriktat i klassrummen med diskrimineringsgrunderna och jämställdhetsfrågor. Skolan arbetar förebyggande utifrån en plan för insatser avseende likvärdig och jämlik skola. I intervju med rektorn och lärare framkommer att personalen på skolan arbetar utifrån att eleverna är ”våra elever och vi ska möta alla elevers behov”. Rektorn berättar att det finns en samsyn kring skolans värdegrund och att rektor utgår från elevernas lika rätt att ta del av undervisningen.

Lärare och representanter för elevhälsan uppger att det på skolan finns ett gemensamt arbete med värdegrunden och att värdegrundsarbetet finns med i skolans årshjul. Vidare berättar lärarna att värdegrundsarbetet finns med i det dagliga arbetet och att de i sitt arbete utgår från diskrimineringsgrunderna. I intervjuer med rektor, lärare och representanter för elevhälsan framkommer att skolan tar upp och arbetar med olika områden varje månad. På skolan finns en mapp med material som är kopplat till uppgifter i klassrummet. Skolans trygghetsteam ansvarar för arbetet och ger tips på hur lärarna kan arbeta. Representanter för elevhälsan berättar att de också deltar i arbetet med diskrimineringsgrunderna. Arbetet följs upp och utvärderas tillsammans med rektor en gång i månaden. Även representanter för elevhälsan uppger att de är delaktiga i uppföljning och analys av värdegrundsarbetet

Rektors styrning av skolans arbete med jämställdhet

Granskningen visar att rektor leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete och att det på Tryde Friskola finns ett pågående jämställdhetsarbete. Rektor berättar att hon under två år successivt sett över skolans rutiner och personalens kompetens och utifrån det arbetar målinriktat i klassrummen med diskrimineringsgrunderna och jämställdhetsfrågor. Rektor och lärare ger exempel på hur de gemensamt diskuterar och observerar hur pojkar och flickor samarbetar i klassrummet och på raster. Skolan arbetar med frågeställningar som till exempel ”Vilka vänder sig våra rastaktiviteter till?” Rektor och lärare berättar också att de observerat skillnader i talutrymme mellan pojkar och flickor och att detta tas upp och diskuteras med personal och elever i fokusgrupperna. Lärarna berättar att de inom uppdraget som förstelärare undersöker hur de ska nå pojkar inom området läsning. Vidare berättar rektorn att de i arbetet med jämställdhet lyfter fram pojkar och flickor utifrån olika yrkesval, vilket även framgår av planen för studie- och yrkesvägledning. Även elevhälsan ger exempel på jämställdhetsarbete utifrån ett pojke- och flickperspektiv och hur de arbetar med det.

Som exempel ger de att det inte bara är pojkar som är intresserade av programmering eller kan arbeta som brandman. Vidare berättar elevhälsan att de inom arbetet med diskrimineringsgrunderna tar upp jämställdhetsfrågan och arbetar med kön i "Hur-boken" och utifrån den diskuterar med eleverna.

Resursfördelning

Granskningen visar att det på Tryde Friskola finns rutiner för resursfördelning. Lärare och rektor uppger i intervju att det finns rutiner kring resursfördelning utifrån elevernas behov och att rektor och elevhälsoteamet finns med i det arbetet. Vidare berättar de att förändringar sker utifrån de behov som finns och att möjlighet finns att omfördela under läsåret. Rektor uppger att hon följer upp hur resurserna fördelas.

Rektors ledning och organisering av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektor har tydliga mål och förväntningar med fokus på elevernas lärande. Skolans rutiner är tydliga och rektor främjar samarbete mellan och inom personalgrupper samt ger personalen förutsättningar för kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår att rektor är tydlig med de förväntningar hon har på personalen när det gäller undervisning och värdegrundsarbete. Det framgår också i intervjuer med lärare och rektor att det ges förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande på Tryde Friskola.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att skolan har ett tydligt arbets- och förhållningssätt kring bemötande och hur de startar upp dagen/lektioner. Rektorn lyfter i intervju vikten av att eleverna ska se progressionen och veta hur de ska arbeta vidare. Rektorn säger också att hon besöker olika klassrum korta stunder för att skapa sig en bild av det vardagliga skolarbetet. Detta har bidragit till att lärarna kommer och vill att rektor besöker deras lektioner. Rektorn berättar vidare att hon har skapat fler arbetsplatser på skolan, t.ex. i anslutning till det gemensamma personalrummet, för att det ska finnas fler mötesplatser för personalen som ger nya möjligheter till samverkan mellan lärare. Lärarna uppger att ändringar av lokaler och fler arbetsplatser har bidragit till ökad samverkan och att det kollegiala lärandet har blivit bättre.

Lärarna uppger i intervju att det på skolan finns välfungerande forum för gemensamt lärande och utveckling på skolan. Lärarna ger exempel på att de arbetat med matematiklyftet och specialpedagogisk utbildning. Rektor är delaktig i arbetet och styr innehållet utifrån verksamhetens identifierade behov. Vidare framgår i intervjuer med lärare att rektor lyfter fram kollegialt lärande och ser till att det finns tid på möten för att lärare ska kunna lära av varandra och sprida goda exempel. Även elevhälsans

representanter uppger i intervju att rektor ser till att det sker samverkan genom olika forum, både mellan lärare och mellan lärare och elevhälsa.

I Skolenkäten som genomfördes vårterminen 2018 framkommer att lärarna på Tryde Friskola i högre grad uppfattade att rektor tog ansvar för det pedagogiska arbetet än genomsnittet för alla medverkande skolenheter. På övriga frågor som berör rektors ledarskap visar lärarnas svar högre resultat än genomsnittet för lärare på alla medverkande skolenheter.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Den övergripande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att undervisningen huvudsakligen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och varierad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar även att det är tydligt för eleverna vad syftet med lektionerna är och att lärarna anpassar undervisningen till elevernas behov så att den är stimulerande och utmanande för eleverna. Dessutom visar granskningen att lärarna har höga förväntningar på eleverna och arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Granskningen visar att eleverna ges tillfälle att reflektera över och utvärdera sitt eget lärande och har möjlighet att påverka frågor som handlar om värdegrundsarbetet, trygghet och rastaktiviteter. Dock visar granskningen att undervisningen inte är utformad så att eleverna systematiskt görs delaktiga i planering av undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen är målfokuserad, strukturerad och varierad samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av intervjuer med elever och lärare samt lektionsobservationer framgår att det finns en balans mellan lärarledda genomgångar, arbete enskilt, i par och i grupp. Enligt rektorn förs samtal med lärarna om att eleven ska ges möjlighet att arbeta enskilt eller tillsammans med en kamrat och de gemensamma diskussionerna ska leda till att lärandet befästs och/eller skapar nytt lärande.

Det framgår av lektionsobservationer och i intervju med lärare att de ser till att alla elever kommer igång med sina uppgifter och ställer frågor för att ta reda på att eleverna förstår uppgiften. Lärarna ser också till att lektionerna innehåller olika typer av aktiviteter. I intervju med lärare och vid lektionsobservationer ges exempel på hur lärarna ger eleverna aktivt lärarstöd genom att förklara på olika sätt tills eleverna förstått eller genom att gå runt i klassrummet och hjälpa eleverna.

Lärarna och rektorn berättar att för att skapa gemensamma förhållningssätt på skolan och i klassrummet har de tagit fram och jobbar efter en gemensam struktur. Strukturen innebär att läraren ska se till att det finns en tydlig start på lektionen, mål med undervisningen, en förklaring till vad, hur och varför eleverna ska arbeta med det och hur lektionerna hänger ihop. Enligt rektorn är målet/syftet att varje lektion ska vara tydlig och strukturerad utifrån läroplansmålen. Målet med lektionen ska vara formulerat så att alla elever förstår vad syftet är, arbetsgången ska vara tydlig och arbetssätten varierade och med möjlighet för eleverna att göra egna val. Vid varje pass ska det, enligt rektorn, finnas möjlighet för eleverna att alternera arbetsställning och gärna finnas någon pulshöjande aktivitet.

I intervju med lärare och vid lektionsobservationer framkommer att lärarna planerar undervisningen utifrån läroplanen och kursplanerna. Lektionerna har en tydlig inledning då lektionsinnehåll och syfte presenteras. Elever berättar i intervjuer att lärarna oftast ger information både muntligt och skriftligt om vad de ska lära sig och att det är tydligt för eleverna vad de ska göra på lektionerna. Detta bekräftas i Skolinspektionens lektionsobservationer. Lärarna berättar att de har ett sammanfattande avslut på lektionerna för att medvetandegöra eleverna om deras lärande. Rektorn säger i intervju att hon säkerställer att undervisningen är målfokuserad genom samtal med lärare och genom lektionsbesök.

Eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar

Granskningen visar att lärarna anpassar undervisningen till elevernas behov så att den är stimulerande och utmanande för eleverna. Rektorn uppger att de utifrån Skolinspektionens enkäter tittat på det lustfyllda lärandet och stimulans och lyft det i personalgruppen. Rektorn säger att hon träffar elevrådet och fokusgrupper slumpmässigt och pratar med elever om vad lustfyllt lärande är. I de samtalen framkommer, enligt rektorn, att eleverna tycker att det ibland är för seriöst och allvarligt på lektionerna och att de önskar mer kreativitet hos personalen. Vidare säger rektorn att eleverna önskar mer tematiskt arbetssätt då de anser att det är mer varierat och utmanande än när undervisningen bara består av ett ämne. Rektorn uppger att hon tillsammans med styrelsen driver skolans arbete med utmaningar och stimulans.

I intervjuer med elever, lärare och elevhälsa framkommer att elever kan arbeta på olika sätt och använda läromedel på olika nivåer. Elever uppger att lärarna oftast gör så att undervisningen är intressant och att de blir mer engagerade när lärarna låter dem arbeta med olika teman som till exempel rymden. Lärarna berättar att de varierar undervisningen och arbetar med att fånga och motivera eleverna utifrån intresse. Vidare uppger de att vissa elever har specialintressen som till exempel grävmaskiner och traktorer och att det gäller att ta tillvara det. Granskningen visar också att lärarna har höga förväntningar på eleverna och arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna säger att de samtalar med eleverna om höga förväntningar och arbetar med att ge positiv förstärkning och mycket beröm till eleverna. Lärarna säger att det ibland handlar om att få eleverna att tänka på vad de skulle vilja kunna och att det kan vara den lilla motivationen som får dem att komma vidare. Även lektionsobservationer bekräftar att lärarna ger elever respons på deras arbete och prestationer och uppmuntrar och berömmar eleverna.

Eleverna ges tillfälle till reflektion och utvärdering

I granskningen framkommer att eleverna ges tillfälle att reflektera över och utvärdera sitt eget lärande. I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att eleverna får reflektera över sitt eget lärande. Även observationer visar att lektioner har ett avslut med uppföljning och utvärdering för att medvetandegöra eleverna om deras lärande. Intervjuer med lärare och lektionsobservationer visar att som avslutning på lektionerna sker både uppföljning av lektionen och någon form av utvärdering samt reflektion kring det egna lärandet, muntligt eller skriftligt. Lärarna ger exempel på hur de avslutar genom att återknyta till lektionens innehåll och ställa frågor till eleverna som: "Är du enligt plan? Är du där du tänkt dig? Behöver du en extra genomgång? ". Några lärare använder sig av "tummen upp och ner". Det ges också exempel på att lärare tar upp vilka förmågor eleverna har tränat på och frågar eleverna om de tycker

att de har tränat på dem. En del lärare säger att de låter eleverna utvärdera varje fredag genom att skriva på datorn.

Eleverna behöver i större utsträckning göras delaktiga i planering av undervisningen

Skolinspektionens granskning visar att elevernas möjlighet att vara delaktiga i planering av undervisningen är begränsad och att lärarna i större utsträckning behöver möjliggöra för eleverna att medverka i planering av undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. I intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att det finns en begränsning i vilken utsträckning eleverna ges möjlighet till delaktighet i planering av undervisningen och en variation bland lärarna när det gäller att göra eleverna delaktiga. Granskningen visar att ett av skolans identifierade utvecklingsbehov är elevmedverkan – elevernas ökade delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen som ett led för att medvetande göra eleverna i deras eget lärande. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att alla lärare med stöd av rektorn utvecklar undervisningen så att eleverna i högre utsträckning görs delaktiga i sitt eget lärande genom att öka elevernas möjlighet att delta i planering av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att elevers delaktighet i undervisningen är begränsad på Tryde Friskola avseende inflytande över undervisningen. Även om granskningen visar att elever har visst inflytande över hur delar av undervisningen ska genomföras har eleverna lite inflytande över innehållet. Lärare och elever ger en samstämmig bild av elevernas begränsade möjligheter till delaktighet i planeringen av undervisningen.

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan. Vidare ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Läraren ska se till att inflytandet ökar med stigande ålder och mognad, verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Det framkommer i intervjuer med lärare och elever att det finns en variation bland lärarna kring i vilken utsträckning eleverna har möjlighet att vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Elever säger i intervju att de inte har så mycket inflytande över undervisningen. De nämner emellertid temaområdet rymden som ett exempel där de varit med och påverkat. Elever säger också att de har möjlighet att påverka om de vill arbeta enskilt eller på något annat sätt. De kan också välja hur de vill redovisa. Enligt elever i en årskurs vill lärarna att de ska komma med förslag på vad de vill arbeta med. De ger exempel på att de fick välja mellan att arbeta med ett arbetshäfte eller att se en film.

Lärare ger exempel på inflytande vid temaarbete där eleverna får berätta vad de vet och vad de vill lära sig. Lärare i de yngre årskurserna ger exempel på elevers inflytande över redovisningsformer, hur de vill arbeta och att de har möjlighet att välja arbetsplats. Enligt lärare kan eleverna påverka hur de ska arbeta och hur slutprodukten ska se ut. Lärare uppger att de kan bli bättre på att medvetandegöra för eleverna vad de kan vara delaktiga i och även berätta för dem när de varit med och påverkat undervisningen. Rektorn säger att det finns en variation bland lärarna när det gäller att göra eleverna delaktiga i undervisningen. Enligt rektorn har lärarna enbart arbetat övergripande med lektionsstrukturen och i de fall eleverna får påverka innehållet introduceras detta av vissa lärare.

Skolinspektionens rekommendation är därför att lärarna med stöd av rektorn skapar rutiner och implementerar arbetssätt så att lärarna med regelbundenhet låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Skolinspektionen rekommenderar att lärare med ledning av rektor arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i undervisningen. Mot bakgrund av Skolinspektionens tidigare erfarenheter avseende lärares arbete med att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen betonar Skolinspektionen vikten av att lärare involverar eleverna och ger dem inflytande i undervisningens olika delar, också i planeringsstadiet med utgångspunkt i kursplanernas centrala innehåll. Det finns också anledning att understryka att det arbete som redan bedrivs på skolan avseende en tydlig lektionsstruktur är viktig. Samtidigt vill Skolinspektionen uppmärksamma att i Skolinspektionens granskning

avseende studiero¹ var en av Skolinspektionens iakttagelser att lärare som arbetar med att skapa en tydlig lektionsstruktur främst i syfte att skapa studiero, arbetar i mindre utsträckning med att främja elevers möjlighet till inflytande över undervisningen. Därför behöver skolans arbete med att öka elevernas delaktighet i undervisningen också omfattas av att lärare ges möjlighet att utveckla en förståelse för hur deras förhållningssätt och metoder påverkar deras arbete med att främja elevers delaktighet i undervisningen².

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Den övergripande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att det på skolenheten bedrivs ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero, i vilket både personal och elever deltar. Granskningen visar också att eleverna på Tryde Friskola säger att de känner sig trygga och har studiero.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

¹ Skolinspektionen (2016). Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt eleverna måste

² Skolinspektionen (2018). Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen s. 7 och 41

Studiero

Skolinspektionens granskning visar att Tryde friskola bedriver ett aktivt arbete för att skapa studiero. Intervjuer med rektorn, lärare, elever och lektionsobservationer visar att lärarna har enats om gemensamma strategier för att se till att eleverna ges studiero. Åtgärderna är bland annat att skapa tydliga ordningsregler, diskutera med eleverna vad studiero är och att alla lärare säger till elever som stör studieron under lektionerna. Det framkommer också att lärarna har en gemensam struktur för hur lektionerna ska inledas, genomföras och avslutas.

Det är värt att notera att eleverna (årskurs 5) i Skolinspektionens enkät våren 2018 har värderat området studiero högre än vad elever i samtliga deltagande skolenheter i riket gjort. I enkäten riktad till den undervisande personalen visar resultaten också ett högre indexvärde än för personal i samtliga deltagande skolenheter. Även vårdnadshavarnas svar visar på ett högre indexvärde än för samtliga deltagande vårdnadshavare.

Skolinspektionens lektionsobservationer bekräftar den bild som framgår av enkäterna. Vid de lektioner där läraren har genomgångar och samtalar med eleverna i helklass fångas deras uppmärksamhet och eleverna arbetar fokuserat med sina uppgifter utan att bli störda.

Av intervjuer med lärare och elever framgår att det bland de yngre eleverna finns elever som ibland skapar oro. Lärare uppger att det finns tillgång till resursperson och att de ibland har möjlighet att dela gruppen. De uppger också att på en del lektioner finns resurspersoner som arbetar med elever i ett angränsande rum.

Trygghet

Granskningen visar också att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet och att detta arbete bygger på ett gemensamt förhållningssätt hos skolans personal. I intervjuer med rektorn, lärare, representanter för elevhälsan och elever framkommer att skolan har ett systematiskt och regelbundet arbete för att kartlägga elevers upplevelse av trygghet. Detta sker genom Tomelilla kommuns trivselenkät, trygghetsvandringar, Skolinspektionens enkät och enkäter riktade mot enskilda utvärderingsområden, exempelvis frågeställningar beslutade av elevrådet eller personalen. Rektorn, lärare och representanter för elevhälsan uppger att resultaten från enkäter och kartläggningar analyseras och att de vid behov vidtar olika åtgärder. Rektorn ger exempel på när en stor del av eleverna i en klass uttryckte oro. Skolan kopplade då in interna och externa handledare och upprättade en utvecklingsplan, även åtgärdsprogram på gruppnivå skapades.

Av samtliga intervjuer framgår att skolan arbetar med att skapa trygghet för eleverna genom att ha problemlösare i klassrummen, många rastvakter och planerade rastaktiviteter. Av intervjuer med lärare, elever och lektionsobservationer framgår att en del lärare tar reda på vad eleverna ska göra på rasterna och ser till så att de bjuder in sina kamrater i aktiviteten. Det framkommer också i samtliga intervjuer att skolan har fokusgrupper där rektor slumpmässigt bjuder in elever årskurs 3-6 för samtal om olika angelägna ämnen, bland annat trygghet. Rektor uppger att skolans trygghetsråd följer upp arbetet med trygghet tillsammans med eleverna och bjuder in trygghetsteamet som arbetar samlat med detta.

Rektorn, lärare, representanter för elevhälsan och elever berättar att skolan arbetar aktivt med att förebygga kränkande behandling och att det ingår i det hälsofrämjande- och förebyggande arbetet. Rektor uppger att skolan arbetar med kränkingsförfarande, gör kränkingsutredningar och ser att det skett en positiv förändring över tid. Vidare uppger rektor att kurator ingår i arbetet och ser till att anmälningarna är noggranna och att utvärderingar sker löpande. Skolans egna trivselenkäter (elever, vårdnadshavare och personal) visar på höga värden för hur eleverna upplever tryggheten på skolan och hur skolan agerar vid kränkningar.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Den övergripande motiveringen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektor följer upp och analyserar eventuella skillnader i omdömen och betyg samt mellan resultat på nationella ämnesprov och betyg i årskurs 6, och att rektor för diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Granskningen visar dock att rektors arbete med att ge lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra omdömen och betyg så att en likvärdig bedömning garanteras eleverna är begränsad.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplad till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Rektor analyserar skillnader i omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektor har ett fungerande system för att analysera och diskutera skillnader och avvikelser i betyg. Rektorn, representant för elevhälsan och lärare uppger att de analyserar bedömningar i olika ämnen. Lärarna berättar att analysmöte sker en gång per termin tillsammans med rektor och att de där analyserar och följer upp elevernas kunskapsresultat. Rektorn berättar att utifrån analys efter betygssättning för årskurs 6 vårterminen 2018 överensstämde betygen med den bedömning som skett tidigare under läsåret. Analysen visade också, enligt rektorn, på ett något lägre betygsgenomsnitt i ett ämne. Skolans slutsats är att detta beror på byte av lärare. Vidare uppger rektorn att lärarna skriver motiveringar när betyget på nationella prov och terminsbetyg inte överensstämmer, samt analyserar varför. Lärarna berättar att de också gör jämförelser med riket, kommunen, pojkar och flickor och ser om det finns andra avvikelser.

Nationell statistik för Tryde Friskola årskurs 6 visar att läsåret 2016/2017 var andelen elever med lägre terminsbetyg jämfört med provbetyget i svenska 23,8 procent. Ämnena engelska och matematik visar små avvikelser.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg behöver utvecklas

Skolinspektionens granskning visar att rektor ger lärarna begränsade förutsättningar att göra likvärdiga bedömningar och att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Granskningen visar att rektor möjliggör för lärarna att arbeta med sambedömning i viss utsträckning. Rektorn uppger att lärare i vissa årskurser sambedömer och att detta ska utökas med fler lärare från andra årskurser. I dokumentation och intervjuer med lärarna framkommer att lärarna som undervisar i årskurs 4-6 träffas regelbundet för diskussioner av bedömning och betyg. Det framkommer också att rektor tar del av betygssättningen och diskuterar med lärare om utfallet.

Skolinspektionens granskning visar dock att rektor ger lärarna begränsade förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. I intervjuer med rektor och lärare framkommer att lärare på skolan inte ges förutsättningar till kvalitetssäkringar genom diskussioner och sambedömning med lärare på annan skola. Tryde friskola har ett litet elevantal och få lärare. Det gör att möjligheterna till samverkan kring bedömning och betyg är begränsad. Lärarna har endast möjlighet att diskutera omdömen och betyg sinsemellan inom den egna skolan. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver ge lärare ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom samverkan med annan skola.

Skolinspektionens granskning visar att rektor ger lärare begränsade förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom att inte samverka med annan skola som har motsvarande årskurser.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Läroplanen anger att betyget ska uttrycka i vad mån den enskilde eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg.

Rektorn och lärare uppger att för att säkerställa likvärdigheten använder de sig av Skolverkets bedömningsstöd och att lärarna har gått Skolverkets kurs kring betyg och bedömning. Lärarna berättar att ytterligare fortbildning i betyg och bedömning kommer att ske.

Lärarna säger också att man i arbetslagen diskuterar betyg och bedömning och samtalar om matriser i olika ämnen. Lärarna som undervisar i årskurs 6 berättar att de sätter betyg tillsammans men att det i nuläget inte sker någon samverkan med till exempel Friskolornas nätverk eller andra skolor i kommunen. Rektorn uppger att diskussioner har förts inom personalgruppen om att träffa andra lärare från andra skolor och att möjlighet finns att ha sambedömning tillsammans med friskolenätverket men att detta inte sker i nuläget utan kommer att ske nästa år. Rektorn uppger också att i nuläget är det tre lärare på mellanstadiet som sambedömer och att nästa steg är att även lärarna på lågstadiet ska delta.

Skolinspektionen rekommenderar rektor att säkerställa att diskussioner kring bedömning av elevernas kunskaper i de olika ämnena och inför betygssättning regelbundet kommer till stånd i samverkan med annan skola. Bedömning och betygssättning kan vara svåra att kvalitetssäkra på en liten skola där möjligheten till diskussioner med ämneskollegor är begränsad. Här kan huvudmannen bidra till att organisera arbetet mellan skolenheter så att utbyte kan ske både fysiskt och digitalt. Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektor skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisande och likvärdiga betyg. Rektor har en betydelsefull roll

för att underlätta lärares arbete med att sätta rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer³. Rektor ansvarar för att de kontinuerliga bedömningar som lärare gör av elevernas kunskapsutveckling och att betygssättning vid terminsslut är likvärdig⁴. Lärarna behöver ges möjlighet att samverka mellan skolor. Att diskutera bedömning och betygssättning med andra professionella bidrar till att bedömning och betygssättning blir mer tillförlitlig. Forskningen belägger inte att sambedömning automatiskt leder till ökad likvärdighet men det bidrar till samsyn eftersom lärares olika uppfattningar av kriterier och kravnivåer synliggörs⁵.

³ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) Betyg och bedömning, s 15, 22 och 23.

⁴ Skolverkets allmänna råd (2018) Betyg och betygssättning, s. 6.

⁵ Skolinspektionen (2014) Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygssättning, Stockholm: Skolinspektionen, s. 6.

På Skolinspektionens vägnar

X Cecilia Kjellman

Enhetschef
Signerat av: Cecilia Kjellman

X Ingrid Jacobsson

Utredare
Signerat av: Ingrid Jacobsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Charlotte Lindmanner Sultan och Eva Bergenlöv medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 30 januari 2019 och den 1 februari 2019. Besöket genomfördes av utredare Ingrid Jacobsson och Charlotte Lindmanner Sultan.

Tryde Friskola är belägen i Tryde, en mindre by strax utanför Tomelilla. Tryde Friskola är en ekonomisk förening org.nr: 769609-6887. Skolan har varit friskola sedan 2003 och leds av en styrelse bestående av föräldrar på skolan. Skolan har förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 och fritidshem. Vid Skolinspektionens besök fanns totalt 140 elever på skolan, varav 20 elever går i förskoleklass. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor.